

TEISINGUMO TEISMO (septintoji kolegija) SPRENDIMAS

2008 m. balandžio 3 d.*

Byloje C-187/07

dėl 2007 m. vasario 19 d. *Rechtbank Zutphen* (Nyderlandai) sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2007 m. balandžio 3 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą baudžiamojoje byloje prieš

Dirk Endendijk,

TEISINGUMO TEISMAS (septintoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas U. Løhmus, teisėjai P. Lindh ir A. Arabadžiev (pranešėjas),

generalinis advokatas Y. Bot,
posėdžio sekretorius H. von Holstein, kanclerio pavaduotojas,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2008 m. sausio 9 d. posėdžiui,

* Proceso kalba: olandų.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Dirk Endendijk, atstovaujamo *advocaat* J. T. A. M. Mierlo,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos C. Wissels ir D. J. M. de Grave,
- Belgijos vyriausybės, atstovaujamos atstovaujamos A. Hubert,
- Graikijos vyriausybės, atstovaujamos V. Kontolaimos ir S. Charitaki,
- Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos F. Erlbacher ir M. van Heezik,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- ¹ Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su termino „priešti“ („aanbinden“) 1991 m. lapkričio 19 d. Tarybos direktyvos 91/629/EEB, nustatančios būtiniausius veršelių apsaugos standartus (OL L 340, p. 28), iš dalies pakeistos 1997 m. vasario 24 d. Komisijos sprendimu 97/182/EB (toliau – Pakeista direktyva 91/629), prasme aiškinimu.

- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant baudžiamąją bylą, iškeltą Dirk Endendijk už veršelių, kurie buvo pririšti su Pakeistos direktyvos 91/629 priedo 8 straipsnio pirmuoju sakiniu nesuderinamomis sąlygomis, laikymą 2005 m. spalio mėnesį.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisė

- 3 Direktyvos 91/629 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad veršeliai gali būti laikomi kartu, po vieną garduose arba „rišami tvartuose“. Ši nuostata taikoma nuo 1994 m. sausio 1 d. naujai sukurtiems ar reorganizuotiems ūkiams.
- 4 1997 m. sausio 20 d. Tarybos direktyva 97/2/EB, iš dalies keičiančia Direktyvą 91/629/EEB (OL L 25, p. 24), ši nuostata nebuvo formaliai pakeista, bet šia direktyva į Direktyvos 91/629 3 straipsnį įterpta nauja 3 dalis:

„Nuo 1998 m. sausio 1 d. šios nuostatos taikomos visuose naujai sukurtuose ar rekonstruotuose ūkiuose bei visuose ūkiuose, kurie ėmė veikti po šios dienos:

- a) po aštuonių gyvenimo savaičių nė vienas veršelis nėra laikomas atskirame garde, išskyrus, kai veterinarijos gydytojas patvirtina, kad dėl sveikatos arba elgesio veršelį reikia izoliuoti siekiant jį išgydyti. <...>

<...>“

- 5 Pirminės Direktyvos 91/629 priedo redakcijos 8 punkte buvo nustatyta:

„Kai veršeliai rišami, naudojami pasaitai privalo būti tokie, kad jų nežalotų, jie turi būti reguliariai tikrinami ir esant reikalui prailginami, kad neveržtų. Kiekvienas pasaitas turi būti pakankamai ilgas, kad veršeliai galėtų judėti taip, kaip nurodyta 7 punkte (t. y. nesunkiai atsigulti, ilsėtis, atsistoti ir išsilaižyti bei matyti kitus veršelius). Jis turi būti toks, kad veršeliai negalėtų susižeisti ar pasismaugti.“

- 6 Sprendimo 97/182 5 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„kadangi veršelių pririšimas sukelia problemų; kadangi dėl šios priežasties atskirai laikomi veršeliai neturėtų būti pririšami, o kartu laikomi veršeliai gali būti pririšami tik trumpam, kai yra girdomi pienu“.

- 7 Sprendimu 97/182 buvo iš dalies pakeistas Direktyvos 91/629 priedas, kurios 8 punktas pakeistas taip:

„Veršeliai nėra rišami, išskyrus kartu su kitais laikomus veršelius, kuriuos galima pririšti ne ilgiau kaip vienai valandai, kai jie yra maitinami pienu arba pieno pakaitalu.

Kai veršeliai yra rišami, naudojami pasaitai privalo būti tokie, kad jų nežalotų, jie turi būti reguliariai tikrinami ir esant reikalui prailginami, kad neveržtų. Kiekvienas pasaitas tvirtinamas taip, kad nekiltų pavojus pasismaugti arba susižeisti, o veršelis galėtų judėti taip, kaip nustatyta 7 punkte (t. y. nesunkiai atsigulti, ilsėtis, atsistoti ir išsilaižyti).“

Nacionalinė teisė

- 8 Nacionaliniame veršelių reglamente (*Kalverenbesluit, Staatsblad, 1994, Nr. 576*) termino „prišti“ apibrėžtis nepateikiama. Jo 3 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Veršeliai laikomi po vieną ir vyresni kaip aštuonių savaičių veršeliai, auginami kaip mėsiniai buliai, negali būti rišami.“

- 9 Šio reglamento motyvuose nurodyta, kad šiuo požiūriu draudimas rišti po vieną laikomus veršelius taikomas „visoms veršelių kategorijoms“.

- 10 1997 m. rugsėjo 22 d. Reglamentu (*Staatsblad, 1997, Nr. 478*), įsigaliojusiu 1997 m. gruodžio 31 d., Veršelių reglamentas buvo iš dalies pakeistas siekiant atsižvelgti į Sprendimu 97/182 padarytus pakeitimus. Šiuo metu šio reglamento 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Veršeliai gali būti laikomi tik su (Pakeistos direktyvos 91/629) priedo 8 punkto pirmuoju sakiniu suderinamomis sąlygomis“.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 11 Dirk Endendijk, Nyderlandų gyvulių augintojas, patrauktas baudžiamojon atsakomybėn už tai, kad 2005 m. spalio mėnesį, pažeisdamas Pakeistos direktyvos 91/629 priedo 8 punkto pirmąjį sakinį, laikė dvidešimt penkis veršelius, pririštus garduose.

- 12 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui Dirk Endendijk tvirtino, kad veršeliai, laikyti po vieną garduose su stogais, kurių plotas 2,50 m X 1,20 m, buvo pririšti prie kaklo pritvirtinta maždaug 3 m ilgio virve, todėl jie negalėjo būti vertinami kaip pririšti Pakeistos direktyvos 91/629 priedo 8 punkto pirmojo sakinio prasme.

- 13 Šiomis aplinkybėmis *Rechtbank Zutphen* (Ziutfeno ekonominių bylų teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Kaip sąvoką „pririšti“ reikia aiškinti (pakeistos) Direktyvos 91/629/EEB prasme?

2. Ar šiuo atžvilgiu turi reikšmės medžiaga, iš kurios pagamintas gyvuliui pririšti naudojamas saitas, jo ilgis ir gyvulio pririšimo priežastis?“

Dėl prejudicinių klausimų

- 14 Atsižvelgiant į glaudžią dvių prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo pateiktą klausimų sąsają, juos reikia nagrinėti kartu.
- 15 Pirmiausia būtina nurodyti, kad apibrėžiant žodžio „pririšti“, kurio apibrėžties nėra Pakeistoje direktyvoje 91/629, prasmę, reikia remtis šio termino bendra ir visuotinai pripažįstama prasme (1988 m. sausio 27 d. Sprendimo *Danija prieš Komisiją*, 349/85, Rink. p. 169, 9 punktą ir 2000 m. sausio 27 d. Sprendimo *DIR International Film ir kt. prieš Komisiją*, C-164/98 P, Rink. p. I-447, 26 punktą).
- 16 Pateikiant šį patikslinimą pabrėžiama tai, kad Pakeista direktyva 91/629 aiškiai draudžia rišti po vieną garduose laikomus veršelius. Šiuo atžvilgiu Sprendimo 97/182 5 konstatuojamojoje dalyje patikslinama, kad „atskirai laikomi veršeliai neturėtų būti rišami“, ir tai pakartoja Pakeistos direktyvos 91/629 priedo 8 punktą.
- 17 Šiame punkte, kaip priminta šio sprendimo 7 punkte, nustatyta, kad „Veršeliai nėra rišami, išskyrus kartu su kitais laikomus veršelius, kuriuos galima pririšti ne ilgiau kaip vienai valandai, kai jie maitinami pienu arba jo pakaitalu. <...>“.
- 18 Todėl negali būti laikomasi aiškinimo, pagal kurį veršeliai, laikomi su maždaug 3 m ilgio saitu, suteikiančiu jiems tam tikrą judėjimo laisvę, nėra pririšti, nes ši judėjimo laisvė atitinka Pakeistos direktyvos 91/629 reikalavimus.

- 19 Viena vertus, iš tikrųjų ir iš Pakeistos direktyvos 91/629 3 straipsnio 3 dalies, ir iš šios direktyvos priedo 8 punkto formuluočių išplaukia, kad galimybė priišti veršelius galioja tik kartu su kitais, bet ne po vieną laikomiems veršeliams, kuriems taikomas draudimas yra absoliutus. Tačiau kadangi pagrindinėje byloje posėdis buvo surengtas tik dėl atskiruose garduose laikytų veršelių, reikia padaryti išvadą, kad šioje byloje neturi būti nagrinėjama galimybė rišti veršelius.
- 20 Be to, antra, dėl išsamumo reikia pabrėžti, kad galimybė rišti veršelius yra išimtinio pobūdžio, nes ji susijusi su ne ilgesniais kaip 1 valandos trukmės ir maitinimui pienu skirtais laikotarpiais. Taigi priišti veršelius išimtinai leidžiama tik trumpais momentais ir dar reikalaujama, kad jie būtų priišti sąlygomis, kuriomis garantuojama jų judėjimo laisvė, t. y. kad jie galėtų nesunkiai atsigulti, ilsėtis, atsistoti ir išsilaižyti. Kitaip tariant, požymiai, kuriuos kaltinimasis pagrindinėje byloje nurodo manydamas, kad jo gyvuliai nėra priišti, kaip tik yra būdingi šiems gyvuliams, kai jie išimtinai priišti, t. y. realizuojant galimybę, kuri suteikiama tik kartu su kitais laikomų veršelių atžvilgiu, o taip nėra kaltinamojo pagrindinėje byloje veršelių atžvilgiu.
- 21 Dėl aplinkybės, kad Pakeistos direktyvos 91/629 priedo 8 punkto versijoje olandų kalba vartojant žodį „grandinės“ („kettingen“) daroma nuoroda į tai, kad pasaitas yra metalinis, pirmiausia reikia nurodyti, kad tai nekeičia šioje nuostatoje numatytos išimties taikymo srities, kuri taikoma tik kartu su kitais laikomiems veršeliams juos maitinant pienu, o taip nebuvo kaltinamojo pagrindinėje byloje veršelių, kurie, remiantis prašymu priimti prejudicinį sprendimą, laikyti po vieną garduose, atveju.
- 22 Antra, reikia nurodyti, kad bet kuriuo atveju aptariamas terminas negali būti nagrinėjamas remiantis tik šio punkto versija olandų kalba, nes Bendrijos nuostatos turi būti aiškinamos ir taikomos vienodai, atsižvelgiant į visomis Europos bendrijos kalbomis

parengtas versijas (žr. 1995 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *Rockfon*, C-449/93, Rink. p. I-4291, 28 punktą; 1998 m. balandžio 2 d. Sprendimo *EMU Tabac ir kt.*, C-296/95, Rink. p. I-1605, 36 punktą ir 2005 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Jyske Finans*, C-280/04, Rink. p. I-10683, 31 punktą).

23 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką aiškinant Bendrijos teisės nuostatą negalima remtis tik vienoje iš kalbinių versijų pavartota šios nuostatos formuluote arba šiuo atžvilgiu teikti jai pirmenybę kitų kalbinių versijų atžvilgiu. Toks požiūris būtų nesuderinamas su reikalavimu vienodai taikyti Bendrijos teisę (žr. 1998 m. lapkričio 12 d. Sprendimo *Institute of the Motor Industry*, C-149/97, Rink. p. I-7053, 16 punktą).

24 Esant neatitikimų tarp įvairių Bendrijos teksto kalbinių versijų, nagrinėjama nuostata turi būti aiškinama atsižvelgiant į bendrą teisės akto, kurio dalis ji yra, struktūrą ir tikslą (2000 m. kovo 9 d. Sprendimo *EKW ir Wein & Co*, C-437/97, Rink. p. I-1157, 42 punktas ir 2004 m. balandžio 1 d. Sprendimo *Borgmann*, C-1/02, Rink. p. I-3219, 25 punktas).

25 Tačiau reikia konstatuoti, kad kitose nei olandų Pakeistos direktyvos 91/629 priedo 8 punkto kalbinėse versijose vartojamas bendras terminas. Pavyzdžiui, versijoje vokiečių kalba vartojamas terminas „Anbindevorrichtung“ (pririšimo mechanizmas), anglų – žodis „tether“ (pasaitas), prancūzų – žodis „attache“ kaip ir versijoje italų kalba terminas „attacco“. Šis bendro termino vartojimas yra logiškesnis, atsižvelgiant, pirma, į šio sprendimo 16 punkte primintą bendrą draudimą ir, antra, į Pakeistoje direktyvoje 91/629 reikalaujamą gyvulio patogumą, kai išimtinai nukrypstama nuo draudimo rišti veršelius šio sprendimo 17 punkte nurodytomis sąlygomis. Terminas „grandiné“, atvirkščiai, nepateisina Bendrijos teisės aktų leidėjo siekiamo tikslo.

- 26 Taigi į pateiktus klausimus reikia atsakyti taip, kad Pakeistos direktyvos 91/629 prasme veršelis yra pririštas, kai jis pritvirtintas bet koku saitų, nesvarbu, jo ilgis ir gyvulio pririšimo priežastys.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 27 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikusiai teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (septintoji kolegija) nusprendžia:

1991 m. lapkričio 19 d. Tarybos direktyvos 91/629/EEB, nustatančios būtiniausių veršelių apsaugos standartus, iš dalies pakeistos 1997 m. vasario 24 d. Komisijos sprendimu 97/182/EB, prasme veršelis yra pririštas, kai jis pritvirtintas bet koku saitų, nesvarbu, jo ilgis ir gyvulio pririšimo priežastys.

Parašai.